

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krona.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Razglas. — Nekaj o avstrijsko-ogrski nagodbi. — Nekaj o zimski pozehi v vinogradih. — Odlikovanje gospoda deželnega potovalnega učitelja Martina Jelovšeka. — Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe za Štajersko. — Zborovanja podružnic in krajskih društev. — Iz podružnic in krajskih društev. — Nove knjige. — Tržna poročila. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznaniila.

Razglas.

Vsem p. n. načelništvom gospodarskih podružnic, živinorejskih, in bikorejskih zadrug!

Vsled sklepa osrednjega odbora z dne 22. oktobra t. l. so vsi načelniki podružnic in živinorejskih zadrug prijazno vabljeni, naj sporazumno z gospodi živinozdravniki delajo na to, da se izvedejo povsodi potrebni koraki, da se omeji ali odpravi kuga na sramnih udih pri živini, kjer je to potrebno. Da se bo to lažje in ceneje godilo, se obrača osrednji odbor na c. kr. namestnijo in na visoki deželni odbor s prošnjo, naj naroči gospodom živinozdravnikom, da poučujejo na deželne, oziroma državne stroške v kmetijskih podružnicah kmete o tej stvari in naj poskrbita tam, kjer ima živinozdravniki daleč iti predavat, da se mu za to izplača primerna odškodnina.

Od osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe:

Predsednik: Glavni tajnik:
Attems. Juvan.

Nekaj o avstrijsko-ogrski nagodbi.

Že v zadnji številki našega lista smo podali svojim cenjenim bravcem nekaj pregled najvažnejših določil nove pogodbe med Avstrijo in Ogrsko ter smo proti koncu navedli vzroke, ki so povzročili,

da se je naša centrala na Dunaju soglasno izrekla proti tej nagodbi, ki je z agrarnega stališča nikakor ne moremo sprejeti. Če nismo tam navajali podrobnejših vzrokov za to, se je to zgodilo edino zaradi tega, ker je naš list za to premajhen. Ker pa zadeva ta nagodba v mnogih slučajih naše življenjske pogoje in ker zelo škoduje naši mošnji, je resna dolžnost lista, ki zastopa agrarne interese, da danes to stori, kar mu zadnjič ni bilo mogoče. In tako si hočemo po malem ogledati celo nagodbo; najprej pa se bomo pečali z onimi določbami, ki se tičejo naravnost našega kmetijstva.

I. Promet z živino.

Kakor smo že omenili, tvorita obe državni polovici, Avstrija in Ogrska, za celo dobo nagodbe, to je do leta 1917., kakor doslej carinsko enoto, v mejah ktere se lahko vrši promet z blagom, ne da bi se morala za to plačevati carina. Iz tega sledi, da tudi promet z živino ni podvržen nobeni carinski določbi in da ga ovirajo in omejujejo le živinozdravniške določbe. Nesreča za našo živinorejo pa tiči v nadaljni carinski skupnosti. Par številik nam bo to takoj pojasnilo.

Z ozirom na zadnjih pet let je znašal uvoz iz Ogrske v Avstrijo:

Leta	volov		bikov		krav		konjev		svinj	
	glav	cena v K	glav	cena v K	glav	cena v K	glav	cena v K	glav	cena v K
1902	194.284	73.991.000	20.812	7.305.000	41.776	12.298.000	16.437	8.936.000	601.500	74.445.000
1903	221.713	89.228.000	22.176	8.271.000	38.120	12.146.000	17.398	8.933.000	413.035	60.172.000
1904	252.784	105.188.000	25.138	9.717.000	48.378	15.680.000	22.433	10.766.000	371.701	52.079.000
1905	207.619	88.379.000	22.294	974.000	51.405	18.379.000	23.951	10.971.000	410.183	57.722.000
1906	173.602	78.062.000	27.186	12.080.000	42.636	15.175.000	21.539	10.911.000	427.745	60.102.000

Iz teh številik se pač dovolj jasno razvidi velikanska konkurenca, ki jo dela Ogrska naši živinoreji. Še hujše se to vidi, če pomislimo, da se je gibal naš uvoz v Ogrsko v skupnem številu vseh živinskih vrst le med 3 do 7 milijoni kron. To razmerje se nam pokaže še v bolj jarki luči, če pomislimo, da je znašal ogrski uvoz leta 1904. v zgoraj omenjenih živinskih vrstah za celih 107 milijonov kron več ko naš celi izvoz živine.

Te številke nam kažejo dovolj jasno, kako važne so pogodbe obeh državnih polovic za živinorejo. Razen tega moramo pomisliti, da se na vseh ogrskih mejah vtihotaplja zelo mnogo živine in da so živinozdravniške razmere v mnogih

krajskih naravnost neznosne. Potem pač moramo uvideti, da bi se naša škoda lahko omejila le na podlagi primerno stroge živinozdravniške pogodbe. To pa se, kolikor lahko posnemamo iz nagodbe, ni zgodilo.

Že v točki XX. nagodbe najdemo zelo sumljivo določbo, da se more živina vrniti le tedaj, če se je po uvozu konstatirala med živino kužna bolezen. Pač nam ni treba opozarjati na to, da ne varuje ta določba naše živine pred kugo, ker takorekoč pokrijemo studenec še le tedaj, ko je že otrok v njega padel.

Posebno zanimivo je, kako skrbno je varstvo, da se ne okuži naša živina pri

uvozu svinj za klanje. Dovoljen je namreč uvoz tudi iz onih okrajev, ki so zaradi kužnih boleznij zaprti. To se vidi iz razlag k nagodbi in sklepnega zapisnika glede XX. točke nagodbe: „Promet z živino“. Dovoljen je uvoz baje le tedaj, če ni hlev, iz ktere je prišla živina, okužen. S to določbo smo dali Ogrom pravico, ki je niti naši domači živinorejci nimajo, ker so avstrijske postave glede živinskih kug zelo stroge. Dasi je mogoče v okuženem kraju ravno živina kakega posameznega kmeta zdrava, vendar bo vsak, ki kolikor toliko pozna živinske kuge, priznal, da ni le mogoče, ampak da je naravnost gotovo, da se na ta način lahko k nam zanese živinska kuga. Pri tem ne spremeni tudi prav ničesar določba, da se mora taka živina tekom osmih dnij zaklati. Ne smemo namreč prezreti, da se živina iz takih okuženih krajev lahko uvaža nele v naše klavnice in na naše sejme, ampak — z vsakokratnim dovoljenjem — tudi v katerikoli kraj, torej tudi v kraje, v kterih se kuga ne more takoj zatreti, ko se je pokazala. Plemenske in rejne svinje se sicer opazujejo 40 dnij — a ne v Avstriji, ampak na Ogrskem — in če se spozna, da so zdrave (kar se bo menda vedno zgodilo), ne da dovoljenja avstrijska, ampak ogrska vlada. Sicer je res, da se te svinje posebe označijo, a mi ne vemo, ali pomagajo ta znamenja kaj zoper kugo. Najhujše pri celi stvari je namreč to, da velja ta določba le tedaj, če je na Ogrskem živinska kuga. Drugače pa ni uvoz plemenskih in rejnih svinj nikakor omejen.

Glede prometa z govedom najdemo določbo, da se sme vršiti, tudi če je prisad, rdečica ali steklina v sosednji občini in če se pokažejo mehurčki pri volih in konjih. Dovolj je, če je to navedeno na uradnem izvirnem dokazilu in zdravniškem spričevalu. Kdo pa kontrolira, kako se na Ogrskem dajejo in dobivajo taka spričevala? Od oseb, ki poznajo ogrske razmere zelo dobro, vemo, da, se pri tem ne gleda vedno na dejanske razmere in da take listine ne odgovarjajo vedno resnici. Popolnoma se meja lahko zapre le tedaj, če se pokaže živinska kuga. Sumljiva se nam zdi tudi naslednja določba, da se v slučaju kuge na pljučih, gobcih in parkljih

lahko zapre sicer dotični upravni okraj ali nekteri njegovi deli, da pa se sosednji okraj zapre le tedaj, če je okužen kraj od njega oddaljen manj ko 10 km. Posebe označiti se morajo le tista goveda pri uvozu, ki pridejo naravnost s sejmov. Torej se nam zdi, da se živina, ki pride iz staj, ne označuje ali da to vsaj ni potrebno in da se torej ne more prav izvedeti, kje je okužen kraj. K temu še pride dejstvo, da se izkazi o okuženih krajih več ne priobčujejo, tako da ne vemo, kako je zdravstveno stanje pri ogrski živini in ne moremo — če bi bilo potreba — klicati naše veterinarne policije na pomoč, da bi storila potrebne korake. Sicer se je pazilo na to, da se omeji razširjenje kuge na gobcih in parkljih pri prometu s plemensko in rejno živino na ta način, da sta si obe vladi pridržali pravico, da izdata odredbe, ki bi segale preko teh določil. Če se bo pojavil dvom o upravičenosti ktere take določbe, bo o tem sodila najprej komisija, v katero pošljeta zastopnike obe državni polovici, v drugi inštanca pa carinska in trgovinska konferenca. Izvedba odredbe ene ali druge izmed teh korporacij je odvisna od dovoljenja poljedelskega ministra dotične države, iz ktere bi se naj izvažalo, torej v našem slučaju od ogrskega poljedelskega ministra. Če pa ta ne dovoli, potem nam nagodba ne da več nobenega drugega pripomočka, da si izsilimo to dovoljenje. Tukaj tiči naravnost velika pomankljivost, napaka te postave.

Tem slabim stranem lahko postavimo nasproti le malo, malo dobrih strani, kakor n. pr. označenje živali v posameznih slučajih, pošiljanje živinozdravnikov v sosednjo deželo glede informacij o porabi veterinarne policije, zaprtje posameznih obmejnih okrajev prometu na meji.

Čujejo se glasovi, ki so vkljub vsem zgore naštetim napakam za to ureditev prometa z živino, ker je ta ureditev baje boljše kakor ona iz leta 1899., ki je sedaj v veljavi. Nasproti temu pa opozarjamo na to, da ta nikakor ni ustrezala našim zahtevam, da pa nismo mogli proti nji nič storiti, ker nam je bila naložena na podlagi § 14.

Če iz vseh teh podatkov izračunimo, kaj se pokaže za našo živinorejo, moramo pač reči, da bi bilo mnogo bolje, če bi se določbe naše živinozdravniške postave rabile zoper Ogrsko ko pa sedanja pogodba, ki v marsičem od Ogrov ne zahteva istega, kar morajo naši kmetje storiti vsled določeb naše postave o živinskih kugah.

Glavni tajnik Juvan.

2. Borzna postava in mlinarstvo.

Med nagodbenimi predlogami najdemo v točki XXI. sklepčnega zapisnika sledečo pogodbo:

„Pri preustroju opravičnega prometa budapeščanski blagovni borzi bo zastopala kraljeva ogrska vlada stališče, da se morajo borzne trgovine, ki niso poštene ali ki so igre, preprečiti in naj se borzna trgovina omeji na one, ki so v to poklicani, ne da bi se dotični morali dati registrirati.“

Ta določba bi nas lahko napolnila z veliki zadovoljstvom, ker je znano, da je odprava blankotermenske kupčije v Avstriji dosegla le polovico pričakovanega uspeha, ker je še vedno budapeščanska borza lahko nepošteno igrala z žitom. Po besedilu pogodbe v sklepnem zapisniku se tudi ni moglo pričakovati kaj drugega, ko da bo tudi ogrska vlada odpravila blankotermensko kupčijo, ker drugače ne bi imela reforma budapeščanske borze pravega smisla.

Iz besed pa, ki jih je izrekel ogrski ministrski predsednik Wekerle v narodnogospodarskem odseku ogrske zbornice, sledi, da je bilo naše upanje, da se bo tudi na budapeščanski borzi odpravila blankotermenska kupčija, prezgodaj. Wekerle je rekel:

„Kar se tiče reforme borze, ki jo je urgiral poslanec Bernath, ostanem pri tem, kar sem že rekel v poslanski zbornici. Dalje vlada noče iti. Nepošteno igro hočemo omejiti in preprečiti, da bi se širila strast igranja, s tem, da omejimo borzno igro na poklicane faktorje in izključimo nepoklicane. Med temi pa ne mislimo članov borze in za nje tudi ne bomo uvedli prisilnega registriranja. Celovprašanje hočemo rešiti sporazumno z vodstvom borze in vzporedno z njeno avtonomijo, ne pa tako, kakor je to zahteval poslanec Bernath.“

Iz besed te izjave se pač vidi jasno dovolj, da ogrska vlada žalibog ne misli na to, da bi borzo reformirala tako, da bi bilo to našemu kmetijstvu v prid, ampak ministrski predsednik Wekerle hoče na borzi samo toliko reformirati, kolikor je vodstvu borze prav. Zato nam ni treba posebe omenjati, da vodstvo ne bo nikdar pripustilo reforme, ki bi odpravila blankotermensko kupčijo. Če se to ne posreči ogrskim kmetom, potem nam tudi lepe besede o nagodbi ne pomagajo prav nič. Stališče, ki ga zavzema Bernath, ravnatelj zveze ogrskih kmetov, se krije popolnoma z našo zahtevo po reformi budapeščanske borze, o kateri pa noče ogrski ministrski predsednik nič vedeti.

Pri mlinarstvu imamo prednost, da se ne sme vršiti promet v mlenju, dokler veljajo pogodbe nagodbe. Poleg tega po so se zopet sklenile določbe, ki tiščijo razvoj našega domačega mlinarstva k tlom. Sem spada prostost dače, ki jo v Avstriji uživajo komisijske založbe ogrskih mlinov. Strah, da se bodo zelo pomnožila v Avstriji ogrska skladišča moke, je opravičen. Na ta način se bo konkurenca ogrskega mlinarstva, ki jo naši mlinarji že danes hudo občutijo, še bolj poostrila. K temu še pride druga ugodnost za ogrsko konkurenco, to so izjemni tarifi železnic, ki tekmujejo v donavskem prometu, tako da so voznine za žito in moko enake.

Pridobitev Ogrske z ozirom na naše mlinarstvo lahko vidimo v tem, da se je avstrijska vlada zavezala, da bo koncem leta 1910. odpravila konzumni davek na ogrsko moko v Dalmaciji.

Z ozirom na to, da se krijejo naši gospodarski interesi večkrat z mlinarskimi, nas te določbe, nikakor ne morejo zadovoljiti. H—o.

Nekaj o zimski pozebi v vinogradih.

(Izviren dopis.)

Nekteri vremenski preroki prerokujejo, da bode prihodnja zima hujša od zadnje. Čeravno so ti preroki večinoma bolj zmotljivi, kakor nezmotljivi, se nam itak lahko vsiljuje misel, kaj bode, ako se prerokovanje vendarle uresniči, če zopet ne bodo naši vinogradniki primerno zavarovali svoje vinograde proti zimski pozebi.

Brezdvomno je zadnja pozeba napravila velikansko škodo, ktera je tem občutnejša, ker je letošnji pridelek, sodeč ga po kakovosti, nekaj izvenrednega, ter deloma tudi vsled tega jako drag.

In vendar bi se bila lahko ta škoda odvrnila v mnogih slučajih s primeroma malimi stroški. Tako hude, splošne pozebe pa so redke in zategavoljo se je prošlo zimo ni nikdo nadjal.

Zadnja izkušnja, domnevam si, je bila močna dovolj, da zdrami one, ki so bili oškodovani, in da jih pripravi k temu, da se izognejo v prihodnje takim iznenadenjem. Seveda z izgovorom, da vsako zimo ne bode tako mrzlo, se pozeba ne odvrne, pač pa z delom, kterege naši vinogradniki označujejo takole: „Treba bo trsje podreti“. To podiranje trsja v zemljo je po nekod v bolj nizkih legah že od nekaj v navadi; učinek pa postane bolj očitiden še le tedaj, kedar tam pozebe, kjer se ne dela tako. Dokazov za to trditev je bilo letos n. pr. v okolici Sv. Lovrenca v Sl. gor. dosti na razpolago. Tam so neki posestniki, kterih gorice bolj nizko ležijo tudi lansko jesen zagrebli trsje v zemljo in ta trud se jim je obilno poplačal; dotičnim trsje ni pozeblo, ter so imeli vsled tega ne le izvrstno trgatv, ampak so že na pomlad kaj lahko prodali rožje, ker se je za zdravimi cepiči mnogo povpraševalo. Tu je pripomniti, da le oni lahko razpeča cepiče, kteri sadi v svojem vinogradu samo čiste, a ne mešane vrste. Med letom je bilo mnogokrat slišati tarnanje tega ali onega, rekoč: „Da bi le tudi jaz bil podrl mojo trsje v zemljo, veliko bi si bil na boljšem.“ Sedaj pa ko je čas posnemati one previdneže, je čuti zopet mnogo izgovorov. Eni pravijo, da ne bode vsaka zima tako mrzla, kakor je bila lanska; drugi, da je zakopavanje trsja predrago; tretji, da ni dobiti delavcev. Zopet drugi trde, da očesa porni v slučaju, ako ni tako huda zima, da bi nezakopano trsje pozeblo. Vsi ti predsodki so več ali manj jalovi; pravega vzroka pa ne pove nikdo.

Kdor se pač hoče obraniti pozebe in si v prihodnje zasigurati bolj enakomerne dohodke, ta bode moral tudi redno podirati trte v zemljo. To delo ne povzroča bogve kakih stroškov in težkoč, posebno ne v rahli peščeni zemlji in se lahko opravi ob enem z jesensko kopjo, najbolje v pozni jeseni, ako ni zemlja mokra in zmrznena.

Da se trsje laže zagrinja je priporočljivo odrezati stare locnje (šparone), sploh vse one trsne dele, ki bi jih itak morali odstraniti na pomlad. Na ta način si olajšamo tudi prihodnjo rezitev. Za-

dostuje pa, da zakopamo trse plitvo in samo v tisti dolžini, ki pride pri rezatvi v poštev; konci mladik torej lahko iz zemlje molé.

Ako se je trsje že od mladosti redno zakopavalo, dobi na eni strani zgibo, vsled tega se delo tudi laže vrši.

Na pomlad je treba trte za voljorezatve rano odkriti. Predolgo zakopane trte pričnejo, če je že zemlja segreta, prezgodaj poganjati, kar pa kaže preprečiti zaradi pomladanskega mraza. Tudi ni izključno, da ne bi pri predolgo zakopanih trtah pričelo popje gniti. Da se trsje takorekoč ne razvadi, je umestno ga bolj pozno zakopavati in bolj rano odkopavati, seveda v kolikor to dane razmere dopuščajo.

Približno isti namen kakor pri zakopanju trsja, dosežemo že če rešimo trte spon (vezij). V tem slučaju obvaruje sneg trto pred pozebo. Ta način zavarovanja proti zimski pozebi je v mokrotnih, težkih zemljah celo umestnejši od zagrinjanja; istotako pri starejših nasadih, ker je stare trse težko vpogniti ako jih dosedaj sploh nismo zakopavali. Glavni pogoj pa je pri tem načinu okovarjanja, da je dovolj snega, sicer ne pomaga nič.

V Ptujju, dne 20. novembra 1907.

Zupanc.

Odlikovanje gospoda deželnega potovalnega učitelja Martina Jelovškega.

V seji odseka za živinoreje in mlekarstvo c. kr. kmetijske družbe, ki se je vršila 21. oktobra t. l. se je izročila gospodu deželnemu potovalnemu učitelju Martinu Jelovškemu srebrna družbina kolajna z diplomom, ki mu jo je priznal 83. družbin občni zbor. Načelnik odseka, družbin podpredsednik gospod Henrik vitez pl. Plessing, ki je odlikovancu izročil diplomom, mu je v toplih besedah izrazil priznanje za velespešno in neumorno delovanje na polju živinoreje, mlekarstva in zadružništva ter je izrazil željo, da bi to odlikovanje, ki ga dajejo štajerski kmetje, pr neslo kaj k temu, da bi gospod Jelovšek se v prihodnje našel v neumornem delu za prospeh našega kmetijstva svoje zadovoljstvo in svojo uteho. Gospod Jelovšek se je zahvalil za podeljeno odlikovanje in je zagotovil, da bo tudi v prihodnje delal z isto vnemo za blagor in prospeh našega kmetijstva.

Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Seja dne 22. oktobra 1907. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: Predsednik ekscelenca Edmund grof Attems, oba podpredsednika, Henrik vitez pl. Plessing in Janez Thunhart, zastopnik visokega deželnega odbora Franc grof Attems, člani osrednjega odbora Rudolf Dehne, dr. Eduard Hotter, Eduard Januschke, Jožef Kappel, Richard Klammer, dr. Erik Klusemann, dr. Karel Leuschner, ekscelenca dr. Janez grof Meran, Roman Neuper, Jožef Reitter, Gašpar Riemelmoser, Friedrik Karl vitez pl. Rokitansky, Jožef Sutter, Albert Zech, Leo Zed-

lacher, Franc Zweifler in glavni tajnik Franc Juvan kot zapisnikar.

Predsednik otvori sejo, konstatira sklepčnost in naznani, da so opravičili svojo odstotnost člani osrednjega odbora Adolf Uzeicke, Kurt vitez pl. Ecker-Eckhofen, Jožef Holzer in Edmund Schmid.

Zapisnik zadnje seje se razporeži na vpogled in opozori se, da se naj popravki in dostavki k zapisniku prijavijo koncem seje.

Potem se preide na dnevni red, najprej se posvetujejo zborovavci o prošnjah občin Aschbach, Breitenau in Sv. Katarina za sejme. Te zadeve se rešijo.

Sklepanje o prošnji Alojza Bergerja in tovarišev v Landlu, glede nastave varstvenega plota zoper divjačino. Poroča član osrednjega odbora gospod Riemelenser.

Ker se vsled ukrepa okrajnega glavarstva v Lieznu z dne 6. avgusta 1907 najemnik lova ne mora s postavami prisiliti, da bi postavil varstven plot zoper divjačino in ker mora po postavi najemnik le plačati škodo, ki jo je divjačina naredila, priporoča poročevavec, naj se naznani oškodovancem, da prosijo vodstvo dotičnega lova, oziroma najemnika samega, naj naredi varstven plot, da ne bo mogla divjačina več delati raznih poškodb. Predlog se sprejme.

Poročilo in predlogi odseka za živinorejo in mlekarstvo.

a) Poročilo o licenciranju bikov na Gornjem Štajerskem, ki so ga izvršili tamošnji okrajji leta 1906. Poroča glavni tajnik.

Ta priporoča, da se sprejmejo predlogi živinorejskega odseka, ki se tako glasijo:

1. Osrednji odbor naj vpliva pri visokem deželnem odboru, da se še tekom tega zasedanja sprejme predloga, s katero se bo obstoječa postava o živinoreji tako spremenila, da bo vstrezala današnjim zahtevam živinorejcev.

2. Visoki deželni odbor se naj naprosi, da pouči okrajne zastope, da se biki, ki so že enkrat premirani in licencirani, ne smejo več v drugič premirati in licencirati.

3. V okrajih, kjer že obstoja kaka živinorejska zadruga, naj se ne nastavlja subvencijski biki. Predlogi se sprejmejo.

b) Izjava visokemu deželnemu odboru o prošnji okrajnega zastopa v Oberzeiringu, naj se okoliš Brettstein ne smatra več za plemenski okoliš izključno za gorske lisece, ampak naj se odslej premirajo in licencirajo tudi biki muredolske pasme. Poroča član osrednjega odbora gospod Zedlacher.

Ker se v teh okrajih, kakor kaže statistika, redi ravno toliko muredolske živine ko gorskih lisecev, priporoča poročevavec, naj se sprejme predlog živinorejskega odseka, ki priporoča visokemu deželnemu odboru, naj odpravi dosedanje določbo in naj dovoli, da se odslej lahko v dotičnem okolišu poleg gorskih lisecev premirajo in licencirajo tudi muredolska plemena. Predlog se sprejme.

c) Poročilo razstavnega odbora na graškem jesenskem sejmu.

Poroča član osrednjega odbora gospod Dehne.

Ta poroča zelo natanko o obsežnih in poučnih poročilih, ki sta jih v razstavnem odboru podala oba strokovnjaka dr. Pavel Schuppli in zadružniški inštruktor Schneider. Prvi je poročal o razstavi živine in nje posledicah in je pri tem kritiziral razstavljenno živino in predlogih, o pripravah in sredstvih za razstavo ter različnih predlogih. Poročal je tudi gospod zadružniški knjigovodja Walcher o uspehu razstave. Poročevavec izraža svoje veselje in zadovoljstvo nad tem, da se je razstava tako lepo obnesla. Zdi se mu primerno, da se to ponovi vsako leto in stavi za to sledeče predloge:

1. Onim 15 okrajem, ki se niso odzvali prošnji osrednjega odbora zaradi prispevkov za pokritje stroškov pri razstavi živine, t. j. okrajem Aussee, Eisenerz, Irdning, Judenburg, Kindberg, Knittelfeld, Liezen, Marino Celje, Mautern, Murau, Mürrzusschlag, Neumarkt, Rottenmann, Schladming, Sv. Gol naj se z ozirom na precejšnji primanjkljaj zopet pošljejo nujne prošnje, da dajo kake prispevke in se glede tega vsaj najpozneje do 31. decembra t. l. izjavijo.

2. Določi se naj uspeh in potem se naj odbor ponovno obrne s prošnjo na društvo „Grazer Herbstmesse“ v prvi vrsti zaradi zelo ugodnega denarnega uspeha pri graškem jesenskem sejmu in v drugi vrsti vsled tega, ker je društvo pri vstopnicah za živinsko razstavo doseglo velikanski čisti dobiček — 3860 K, kakor kaže izkaz — nadalje vsled velikih denarnih žrtev, ki jih je imela na eni strani družba, ki je priredila razstavo, na drugi strani pa razstavljalci sami. Torej se naj ostanek primanjkljaja pri razstavi pokrije z delom čistega dobička pri graškem jesenskem sejmu.

3. Če se, kar pa ne mislimo, društvo ne odzove primerno naši prošnji, potem se naj primanjkljaj pokrije s posojilom iz obresti ustanove nadvojvode Ivana in grofa Merana na ta način, da se krije vsakoletno obrestovanje in amortizacija iz vsakoletne dotacije za živinorejo.

4. Predloga, da se naj ne zahteva povrnitev stroškov za pošiljanje živinorejskih zadrug v Admontu in Marijinem Celju v znesku 56 K 61 v zaradi vzrokov, ki jih je navedel gospod zadružniški inštruktor Schneider, ker je namreč dotični kraj od Gradca zelo oddaljen. Pač pa se zahteva od podružnic v Gröbmingu in Ljubnem povrnitev 42 K 92 v, ker ti podružnici nista navedli na voznem listu, da se za plemensko živino zahteva znižana voznina.

5. Z ozirom na to, da pri vrnitvi živine vkljub prošnji gospoda zadružniškega inštruktorja Schneiderja dotični uradnik ni hotel sprejeti živine za znižano ceno, se naj vložijo pritožba pri c. kr. ravnateljstvu državnih železnic v Beljaku, ki naj povrne stroške, kateri so nastali vsled tega.

6. Predlaga naj povrnejo podružnice, ki so se udeležile razstave, stroške za hrano spremljevalcev živine med razstavo, da se dotični znesek odpiše od izkupička, ki se je dosegel pri oddaji mleka med razstavo in da se porazdeli na posamezne podružnice po številu spremljevalcev.

7. Visoki osrednji odbor naj sklene, da stopi glede prireditve razstave živine iz Srednje Štajerske v letu 1908. z društvom „Grazer Herbstmesse“ potom posebe v to izvoljenih odposlancev v zvezo, ki bodo prisotstvovali sejama omenjenega društva. Naj se še tekom te seje izvolijo trije odposlanci in odbor za razstavo, ki se naj takoj loti potrebnih priprav. Ta odbor naj ima, kakor lanski, pravico, da pritegne med letom po potrebi k svojem sejama še druge osebe iz Srednje Štajerske, da so mu v pomoč.

Končni sklep, ali se razstava zopet priredi ali ne, si pridržuje osrednji odbor do določenega dneva, ki se še mora določiti. To je odvisno od društva za graški jesenski sejem, ali bo dalo naprošeno podporo ali ne.

8. Vsem članom odseka, ki so skrbeli in delali na to, da se je razstava tako lepo obnesla, posebe gospodu ravnatelju dr. Pavlu Schuppliju, gospodu glavnemu tajniku Juvan, gospodu združniškemu inštruktorju Schneiterju, gospodu združniškemu knjigovodji Walcherju, gospodu nadinženerju Schwarzju in celemu pisarniškememu osebju se izreče za to najtoplejša zahvala.

Predlogi se sprejmejo s posebnim izrazom zahvale gospodu Dehneju za njegov trud in potem se izvolijo za odposlance osrednjega odbora v komité graškega jesenskega sejma člani osrednjega odbora Rudolf Dehne, glavni tajnik Juvan in dr. Erik Klusemann. V odbor za prireditev razstave iz živine na Srednjem Štajerskem se za prihodnje leto izvolijo gospodje: člani prezidija in osrednjega odbora Adolf Czeicke, Rudolf Dehne, Edvard Januschke, Rihard Klammer, dr. Erik Klusemann, dr. Karl Leuschner, Roman Neuper, Gašpar Riemelmoser, Fridrik Karel vitez pl. Rokitansky in Jožef Sutter, nadalje ravnatelj kmetijske šole v Grottenhofu. K temu komiteju še pridejo deželni strokovnjaki Martin Jelovšek, dr. Pavel Schuppli, nadinžener Schwarz, asistent Zupanc, člani živinorejskega odseka Hermann Fritz, člani osrednjega odbora Jožef Kappel in Leo Zedlacher. Po potrebi se lahko pritegnejo sejama še drugi člani živinorejskega odseka, ki so doma na Srednjem Štajerskem.

d) Kmetijska družba v Celovcu prosi, da se priklopimo njeni prošnji na visoko c. kr. poljedelsko ministrstvo, da se ukrene potrebno zoper nalezljivo kugo na spolovilih pri plemenski živini. Poroča član osrednjega odbora gospod Januschke.

Poročevavec poda še enkrat obširen in temeljit pregled o stanju in razširjenosti te bolezni, o odredbah, s katerimi se zdravi in stavi nato sledeče predloge:

1. Osredni odbor priklaplja prošnji c. kr. kmetijske družbe v Celovcu na visoko c. kr. poljedelsko ministrstvo, oziroma vzema vso stvar na znanje.

2. Predsedniki podružnic in živinorejskih zadrug se naj naprosijo, da delajo sporazumno z živinozdravniki z vsemi sredstvi na to, da se izvedejo povsodi, kjer je to potrebno, odredbe, ki so dolo-

čene za omejevanje nalezljivih bolezni na govejih spolovilih.

3. Visoka c. kr. namestnija in visoki deželni odbor se naj naprosita, da podpirata akcijo, označeno v točki 2. s podrejenimi uradi in osebami in sicer na ta način, da se poskrbi za pouk kmetovavcev o tej stvari in da se mu povsodi tam, kjer mora živinozdravnik od daleč priti, povrnejo stroški za pot.

(Dalje sledi.)

Zborovanja podružnic in krajnih društev.

Št. Jurij ob juž. žel. Tukajšna podružnica priredi v soboto 8. decembra v gostilni gospoda Alojza Nendla občni zbor, na katerem se bo podale poročilo o delovanju podružnice. Za poučno prevanje je naprošen gospod potovalni učitelj Goričan. Člani in nečlani so vabljeni, da te tega zborovanja v kolikor mogoče velikem številu udeležijo.

Vodstvo podružnice.

Izpod ružnic in krajnih števdru.

Št. Jurij ob juž. žel. Dne 17. novembra je priredila tukajšna kmetijska podružnica zelo dobro obiskano zborovanje s strokovnimi predavanji. Na prošnjo podružnice je počastil s svojim obiskom zborovanje gospod predsednik I. štajerskega perutninarskega društva, Otmar Maldeghem, ki je prinesel v svrhu demonstracij s seboj kokoši obeh staroštajerskih plemen, ki so se nekaj na Spodnjem Štajerskem gojila z izrednim uspehom. Ker je bil gospod predsednik podružnice, cesarski svetnik dr. Gustav Ipavic zaradi bolezni zadržan, je otvoril mnogoštevilno obiskano zborovanje gospod predsednikov namestnik, Jožef Podgoršek. Ta je pozdravil navzoče, posebno mnogoštevilno zbrane kmetice, izmed katerih jih je mnogo prišlo tri ure daleč k predavanju in je posebno prisrčno pozdravil gospoda predavatelja v imenu vseh navzočih. Nato je gospod predavatelj govoril zelo temeljito in lahko umljivo o perutninarstvu, posebno o reji tako imenovanega štajerskega plemena. Pri tem je opisal najvažnejše lastnosti tega plemena. Staroštajersko pleme daje svetovno znane „štajerske kopune“, ki se plačujejo po 4 K za kg, ki postanejo do 4 kg težki in ki se po vseh mestih zelo radi kupujejo. Pri tem plemenu imamo tudi to prednost, da si te kokoši same iščejo hrane, in več in boljnjih jajec zležejo. Kar pa se tiče mesa, prekaša to pleme vsa druga plemena glede množine in dobrote mesa. Gospod Maldeghem je pokazal veliko, polnokrvno štajersko kokoš, ki se redi na meso in sulmtalsko pleme, ki se redi zaradi jajec. Prvo pleme je večje in zelo priljubljeno zaradi svojih kopunov, drugo je manjše in zleže na leto do 220 jajec. Gospod predavatelj je navedel vzroke, zakaj in kako je „štajerska“ kokoš izginila iz Štajerske in kako bi se lahko zopet uvedla. Nato se ja glasovalo, za katero pleme se navzoči odločijo. Na nasvet

gospoda predavatelja se je izrekla večina za večje pleme. Glede tega pa, da leže manjše pleme tako mnogo jajec, ki se tukaj zelo lahko in dobro prodajo, se je odločilo mnogo navzočih za manjšo pleme. Gospod predsednik je obljubil podružnici od prvega štajerskega perotninarskega društva večje število petelinov in en cel rod iz jednega petelina in 6 kokošij obstoječ, ki se naj razdelijo zanesljivim kmetom, ki so na samem, da se bo to pleme lahko razširilo. Da se spozna, katero pleme je za naše kraje najboljše, je obljubil tudi za poskušnjo en rod manjšega plemena, za ktere pa mora podružnica prositi pri I. štajerskem perotninarskem društvu. Upamo, da bodo naše kmetice spoznale vrednost dobre stvari in da bode pri nas zopet prišla stara štajerska perotnina k zasluženi veljavi. Strokovno predavanje je zelo spretno po slovensko raztolmačil gospod okrajni živinozdravnik Anton Uršič. —

Nato se je sprejel sklep, s katerim se je osrednjemu odboru, dunajski centrali in gospodu državnemu poslancu Robleku izrekla zahvala in priznanje za stališče, ki so ga zavzeli glede avstrijskoogrške nagodbe.

Št. Ilj v Slov. gor. Ker mora po določbi točke 10 nove vinske postave, ki stopi v veljavo 1. decembra t. l., imeti vsakdo, ki ima vino za prodajo ali se s prodajanjem vina peča, v prostorih, ki so za to določeni, na vidnem mestu razločno tiskane točke 2—14 nove postave, se je obvezala podružnica, da bo za svoje člane poskrbela razločen odtisek dotičnih točk na lepenki ali pločevini. S tem opozarja člane, naj naznanijo najpozneje do 20. decembra 1907, ali želijo imeti odtisek na lepenki ali pločevini. Načelnistvo podružnice bo potem vse potrebno oskrbelo.

Št. Ilj v Slov. gor., 24. novembra 1907.

Ropert Repnik l. r.,
predsednik.

Št. Ilj v Slov. gor., 28. oktobra 1907. Takajšna podružnica c. kr. štajerske kmetijske družbe je priredila včeraj v gostilni gospoda Wrussa v Strihovcu potovalno zborovanje, h kateremu je bil povabljen tudi gospod potovalni učitelj Rauch. Gospod predsednik podružnice Repnik, je pozdravil navzoče in nato je gospod potovalni učitelj Rauch predaval zelo poučno o čebeloreji. Omenil je korist čebel za kmetijstvo, pokazal v številkah dobiček pri pametni čebeloreji in omenil, da ne sme gledati čebelorejec preveč na strd in vosek, ampak v prvi vrsti na velik dobiček, ki ga delajo čebele s tem, da pomagajo naravi pri oploditvi rastlin. Vsak kmetovalec bi moral istočasno rediti tudi čebele, potem bi bila plodovitost njegovih rastlin, posebno pa sadnih dreves, pod drugače enakimi pogoji, mnogo večja. Predavatelj je podal še mnogo pametnih nasvetov za čebelorejo in je še razložil različne vrste čebelskih panjev, Z ozirom na željo mnogih članov je govoril še o pridelovanju krme in posebe razložil sedanja jesenska dela na travnikih in deteljiščih, tako porabo travniških bran,

sušenje, namakanje in gnojenje travnikov. Poslušavci so z vidnim zanimanjem sledili predavanju gospoda potovalnega učitelja, ker je bilo zelo poučno, dasi je trajalo okoli tri ure in so mu nazadnje izkazali svojo zahvalo s tem, da so vstali s sedežev. Nato so se je sprejemala naročila na trte, sadna drevesa in umetna gnojila; zajedno se je naznanilo, da potече rok za naročevanje ta mesec. Pri zadnji točki (Slučajnosti) so se stavili sledeči predlogi: a) Gospod Ehrlich je predlagal, naj prosi podružnica visoki deželni odbor, da se kmalu izvršijo posušenja travnikov, za ktera so načrti že davno izgotovljeni. b) Gospod Schallhammer je govoril o škodi, ki jo je v pretečeni zimi naredil zajec na sadnih drevesih in traju in ki je zelo velika; opozarjal je na to, da lahko zavarujemo sicer drevesa, ne pa tudi trte pred zajcem. Ker obsega podružnica kraje, ki se pečajo zelo in v veliki meri z vinorejo, naj se v teh občinah sklone pokončati zajce in naj se to tudi izvrši. Gospod Repnik je omenil, da imajo občine za to pravico; opozarjal pa je člane, naj prej dobro preštudirajo novo lovsko postavo. c) Gospod Sparowitz je govoril o nujni potrebi, da se postaja Št. Ilj razširi in postane tovarna postaja. Postaje Pesnica in Spielfeld so preobložene in se vsled krajevnih razmer ne dajo razširiti; postaja Št. Ilj pa bi se zelo lahko razširila, ker so krajevne razmere za to ugodne in ker so tudi sicer za tovarno postajo dani vsi pogoji. Podružnica naj torej v zvezi z udeleženiimi občinami zopet začne pogajanja z južno železnico, ki se vlečejo že dolga leta in naj gleda, da se za to ugodno rešijo. Tukaj je nastala zelo živahna debata, ki so se je posebno udeleževali gospodje Fischereder, Schallhammer, Repnik, Thaler in Flucher. K sklepu je podal gospod Kolleritsch zelo zanimiva pojasnila glede ustanitve tovarne postaje in sklenilo se je, da se bo o tej stvari razpravljalo na posebnem zborovanju, na katero bodo poklicani župani udeleženi občin in drugi interesenti. d) Gospod Reininger je poročal o novi cesti iz Št. Ilja prek Poličke vasi k Sv. Jakobu v Slov. gor., za katero je on in drugi že mnogo žrtvoval, povdarjal je veliko važnost te ceste — ki bi bila najbližja zveza s Sv. Trojico v Slov. gor. — če bi se ustanovila v Št. Ilju tovarna postaja. Ker gre ta cesta skozi podružnični okraj, je predlagal, naj prosi načelstvo mariborski okrajni zastop, da obrne na to cesto svojo pozornost in poskrbi, da se bo kmalu naredila. K sklepu se je zahvalil gospod načelnik Repnik vsem navzočim za udeležbo in pomoč pri debati, posebno pa gospodu potovalnemu učitelju Rauchu za predavanje, za kar mu izrekamo tudi na tem mestu najpristršnejšo zahvalo.

Rogatec-Slatina. Takajšna podružnica e. kr. kmetijske družbe na Štajerskem je priredila v poletju po eno potovalno zborovanje na posestvu Kostivnici in pri gospodu Suppanzu na Pristovi, pri katerih so govorili deželni kulturni inženir Sinnreich, oziroma gospod deželni kulturni inženir Hermann Bock o sušenju močvirnih travnikov. Žal, da

ni bil obisk tako velik, kakor bi bilo pričakovati pri nas, kjer imamo toliko močvirnih travnikov. Posebno na Pristovi, kjer se je začela regulacija mestinjskega potoka, o kateri bom pozneje enkrat poročal natančneje, ni bilo pri kmetskem prebivalstvu za predavanje dovolj zanimanja. Tem bolj pa se je razločevalo potovalno zborovanje, ki se je priredilo 10. novembra v gostilni gospoda Kupnika v Podplatu. Takoj po 1 uri so se napolnili prostori imenovane gostilne; člani iz Rogateca in Slatine so bili skoro polnoštevilno zbrani in razen njih je prišlo še okoli 100 kmetov in kmetic. Ob 2. uri popoldne je pozdravil navzoče v imenu gospoda predsednika podružnice naš okrajni načelnik gospod ravnatelj Jožef Simony v obeh deželnih jezikih, je pozdravil povabljenega predavatelja, vodjo perutninarskega zavoda društva za živinsko varstvo in rejo v Mariboru, gospoda J. Scheucha in ga je povabil, naj začne s predavanjem o perutninoreji. Gospod predavatelj je govoril najprej o zgodovini naše štajerske perutninoreje in je dokazal, kako se je nekdanj s tem, da so se uvajala tuja plemena, s katerimi so se hotela domača plemena popraviti, doseglo ravno nasprotno; nekdanj tako slavna štajerska perutninoreja je sedaj na deželi skoro popolnoma izginila in tam najdemo skoro samo slabe, visokonoge kokoši. Na Pohorju je našel gospod geometer Martini pristno staro štajersko kokoš in tako se je ustanovilo najprej malo vzrejališče tega plemena v Celju in večje v Mariboru. V teh vzrejališčih se je redila štajerska kokoš, ki se je imenovala tudi celjska kokoš; omenjeno društvo daje vsako leto mnogo teh kokošij brezplačno kmetskemu posestniku, pri čemer se vedno gleda na to, da se počasi stvorijo sklenjeni plemenski okoliši. Potem ko je gospod Scheuch, še razložil prednosti te kokoši, je govoril o napakah, ki se storijo pri perutninoreji, n. pr. domače plemenjenje, slaba oskrba, slabo izbiranje plemenskih živali, premala snaga i. t. d. Končno je govoril še o pastnih gnezdih, s katerimi se lahko na najnavadnejši način kontrolira nesenje kokoši in je pozival mnogoštevilno navzoče kmetice, naj se v prihodnje bolj brigajo za svoje kokoši in naj dajo za valjenje prihodnje leto jajca štajerske kure. Dolgotrajno odobravanje je sledilo zanimivim besedam gospoda predavatelja. Podpisani je potem raztolmačil nemško predavanje v slovenskem jeziku in je posebno karal napako, ki jo imajo tukajšne kmetice, da spomladi prodajo najboljšo perutnino mešetarju in da ohranijo ravno najslabše blago doma. V pristrnem nagovoru se je potem zahvalil okrajni načelnik Simony gospodu predavatelju za njegov trud, za povzdigo spodnještajerske perutninoreje in ga je istočasno prosil, naj še nadalje pomaga pri zboljševanju naše domače perutninoreje, kar je gospod Scheuch radovoljno obljubil. Gospod Simony se je nadalje zahvalil gospe Drogenik za trudapolno vodstvo tukajšnjega vzrejališča kakor tudi za aranžma dobro obiskane perutninarske razstave. Gospod Scheuch se je zahvalil za besede zahvale in potem so si ljudje ogledali razstavo perut-

nine, za katero je dalo društvo za varstvo živali 10 dvojnatih kurnikov. Vzrejališče gospe Drogenik je razstavilo v zvezi s sosednimi kmeticami okoli 60 komadov čistoplemenskih štajerskih kokošij in ravnokarih petelinov. Gospod Scheuch je prinesel iz Maribora okoli 20 komadov lepih kur s seboj, ki so se razdelile, med vredne in potrebne prosivce. S to prireditvijo se je podružnica gotovo tudi kmeticam prikupila.

V Podplatu, 12. novembra 1907.

Andr. Drogenik, kmet.

Nove knjige.

„Kmečka posojilnica“ je naslov knjižici, ki jo je spisal in založil g. Andrej Žmavec, potovalni učitelj za kmetijsko zadružništvo na Štajerskem (v Gradcu, Brockmann-gasse 118). Knjižica sicer ni obsežna, vendar obravnava kratko in jedernato v poljudni obliki vse, kar je treba vedeti ustanoviteljem kmečkih posojilnic (rajfajzenovk) in sploh onim, ki se za to vprašanje zanimajo. Brez dvoma je to knjižico šteti med najboljše te vrste. Da jo je pisatelj napisal iz odkritosrčne ljubezni do kmečkega ljudstva in dobre stvari, mu ne bi bilo treba niti omeniti; to itak veje iz celega beriva; strankarstvo mu podtikati je zmožen le strankar. Knjižica je tako po ceni, da si jo lahko vsak nabavi. Dobiva se pri pisatelju po 1 K komad s poštnino vred; 10 kom. stane 9 K. Posezite po njej vsi, ki ste vneti za povzdigo kmetijskega zadružništva, ona vam bo izvrstno služila.

Zupanc.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	11	---	9	---	750	825	8	---	8	---	8	---
Ormož ...	50	1250	1180	9	---	10	---	750	7	---	---	7	---
Gradec ...	50	1375	1225	950	985	850	850	850	---	---	---	850	---
Ljubno ...	50	14	---	1325	950	950	875	---	---	---	---	---	---
Maribor ...	50	22	---	1125	950	9	---	875	8	---	---	---	---
Ptuj ...	50	1250	1150	10	---	920	8	---	8	---	---	---	---
Inomost	50	1408	---	---	---	1163	---	---	---	---	---	---	---
Celovec	50	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Ljubljana	50	1220	9	825	9	850	---	---	---	---	---	---	---
Pešt ..	50	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Solnograd	50	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Dunaj ..	50	1273	1226	914	879	833	---	---	---	---	---	---	---
Linc ...	50	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	950	9	325	250	280	2	---	---	---	---	---	---
Ormož ...	50	9	11	440	4	3	250	---	---	---	---	---	---
Gradec ...	50	1075	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Ljubno ...	50	---	---	370	330	325	3	---	---	---	---	---	---
Maribor ...	50	8	950	750	---	270	250	---	---	---	---	---	---
Ptuj ...	50	9	9	360	310	350	280	---	---	---	---	---	---

(Nadaljevanje na strani 184.)

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
 Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Osebnost vest.

Vodja štajerske deželne kleti in uprave skladišča naše zveze v Algersdorfu, gospod August Retzer, je umrl 8. novembra tega leta. Ž njim je izgubila Zveza dolgoletnega, zaslužnega in zvestega uradnika.

II.

Razvoj gospodarskega združništva.

Ker je potrebno, da se kmetje poučijo o važnosti gospodarskega združništva, se je razposlala na vse činitele: ki pridejo tukaj v prvi vrsti v poštev, občinske urade, župne urade in šolska vodstva, sledeča okrožnica:

„Splošna in vedno bolj občutna ubožnost naših kmetovalcev je prisilila vse merodajne činitele, da mislijo na sredstva, s katerimi bi se lahko kmetom pomagalo. Sredstva, ki jih dajeta država in dežela za podporo ubožnim kmetovalcem, danes ne zadostujejo več, da bi obvarovala kmete neizogibnega propada. Zato je nujno potrebno, da se tukaj začne z obširno samopomočjo. To pa je mogoče samo tedaj, če se kmetje združijo v stanovske zadruge, ki so danes dosegle že velik pomen in brez katerih v prihodnje ne bomo več mogli shajati.

To spoznanje je prodrlo že v najširše kroge; zato se je tudi že ustanovilo veliko število rajfajznovk in drugih gospodarskih zadrug, ki so se v različnih deželah nepričakovano hitro razvile.

Združništvo se je tudi vsled tega tako zelo razvilo, ker se ne briga za nobeno politično strankarstvo, ampak dela samo za gospodarske koristi svojih članov in da pri tem izpolnjuje tudi moralne naloge, ki so z gospodarskimi ozko zvezane.

Majbolj in v največji meri izpolnjujejo naloge gospodarskega združništva rajfajznovke. Te sprejemajo male hranilne vloge in skušajo s tem vzbuditi varčnost svojih članov. S tem, da dajejo cenen osebni kredit, dajejo kmetovalcu sredstva, da lahko svojo zemljo obdeluje in popravi, da mu daje potem večje pridelke. S tem se omogoči tudi malim in srednjim posestnikom, da lahko dosežejo vse one uspehe, ki jih je doseglo kmetijstvo na polju umetnega gnojenja, krmljenja, živinoreje in mlekarstva, v porabi primernih strojev i. t. d. Združništvo pa izobražuje kmetovalca tudi trgovsko, ker ga vadi in uči računati.

Moralna naloga združništva leži v tem, da udejstvuje praktično ljubezen do bližnjega, da pomaga vedno stanovskim tovarišem, da dela na to, da se oživi misel skupnosti in da se vzbudi v ljudeh smisel za samopomoč in samovzgojo.

Zato mora vsak, ki se briga za kmetijstvo in kateremu je kaj do kmetijskega blaga, rade volje in požrtvovalno svojo pomoč dati za to, da se združništvo razširi in utrdi.

Posebno pa je naloga vseh poklicanih činiteljev, da poučijo kmete o namenu in pomenu združništva in da jih pripravijo na ono obliko gospodarstva, brez katere v kratkem času ne bodo več mogli izhajati srednji posestniki, še manj pa mali.

Predno pa se kaka dobra stvar uveljavi, se morajo premagati velike težave in ovire. Največja ovira tiči večkrat v krajevnih razmerah in v dejstvu, da ljudje ne poznajo ali ne marajo poznati velike vrednosti medsebojnega podpiranja v gospodarstvu. To nasprotuje načelu, da mora gospodarsko slabšemu pomagati oni, ki je gospodarsko močnejši.

Tudi ne smemo prezreti, da se mora pri snovanju gospodarskih zadrug, naj so že rajfajznovke ali druge zadruge, ravnati zelo oprezno. Ustanoviti se mora taka zadruga le tam, kjer obstoja za to nujna potreba in kjer so za ustanovitev dani vsi potrebni predpogoji. Da se vse to doseže, se mora kmete prej poučiti, da spoznajo to, kar je za njih dobro.

Jedna najvažnejših nalog podpisane Zveze gospodarskih zadrug je ustanavljanje pospodarskih in drugih zadrug, posebno rajfajznovk, ki so za splošni blagor najbolj koristne.

V ta namen predavajo na prošnjo interesentov strokovni organi Zveze, ki dajejo vse potrebne nasvete in pojasnila in ki ustanavljajo rajfajznovke, če so za to dani vsi predpogoji.

Za to si dovoljujemo staviti vljudno prošnjo, da nas blagovolite pri naših namerah popirati med dotičnimi ljudmi in da stopite z nami v zvezo, če mislite storiti v združništvu kake važne korake.

V Gradcu, 31. oktobra 1907.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem:

Franz Barta l. r.

III.

Obdačenje obrtnih in gospodarskih zadrug in osrednja zadružna blagajna.

V državnem zboru je ekscelencija gospodarskega ministra dr. pl. Korytowski dne 5. t. m. v svojem finančnem eksponatu glede nameravanega obdačenja obrtnih in gospodarskih zadrug povedal sledeče: Gospodarsko združništvo bo tudi finančno ministrstvo podpiralo in sicer z osnutkom postave o obdačenju obrtnih in gospodarskih zadrug, ki ga bom kmalu predložil, da se bo o njem ustavno obravnavalo. Pri izdelovanju tega osnutka se nisem oziral samo na to, da se izenači obdačenje proti zadrugam z omejeno zavezo, ampak sem se oziral tudi na različne pritožbe. Pri tem sem se tudi oziral na

želje obrtnih in gospodarskih zadrug, v kolikor mi je to bilo mogoče, in ki so se kazale posebno v objavah splošne zveze gospodarskih zadrug avstrijskih in v mnogih predlogih, ki to jih stavili v zbornici Kaiser, Peschka, Schreiner in tovariši.

Glede osrednje zadružne blagajne se je finančni minister sledeče izrazil:

„Naša kreditna organizacija ni občutila nobenih posledic sedanje denarne napetosti. Še bolj odporna in za splošnost še bolj plodonosna pa bo postala naša kreditna organizacija s spremembo, ki je naznačena v najvišjem prestolnem govoru. Osnovala se bo osrednja zadružna blagajna in tako se bo lepo dopolnila kreditna organizacija, ki bo zelo dobro služila mali obrti in gospodarstvu.

IV.

Gospodarski zavod za vnovčenje živine pri splošni zvezi avstrijskih gospodarskih zadrug na Dunaju.

Delavni odbor gospodarskega zavoda za vnovčenje živine je imel dne 25. oktobra t. l. sejo pod predsedstvom zastopnika splošne zveze. Te so se udeležili sledeči gospodje: zastopnik c. kr. poljedelskega ministrstva ministerjalni svetnik, dr. Ertl, nadalje člani odbora: vitez pl. Störek, Janez Eisterer, Karl vitez pl. Eisenstein, Franc Čapka, Jožef Luksch, Jožef Stöckler, Henrik vitez pl. Potworowski, Karl vitez pl. Czezc, gospod magistratni komisar Karl Schwarz in tržni komisar Kneifel, zastopnik gospodarskega zavoda za vnovčenje živine ravnatelj Herman Scheithauer, in tajnik Adolf Hochegger. Predsednik je najprej poročal o korakih, ki so se storili od zadnje seje v ta namen, da se ustanovi gospodarski zavod za vnovčenje živine, posebno ustanovitev pisarne na osrednjem živinskem sejmu pri St. Marxu, nastavljanje ravnatelja in knjigovodje, potovanja, ki so jih storili v ta namen gospodje Scheithauer in Hochegger, predloge za nastavljanje zaupnikov, ki so jih odposlale gospodarske korporacije i. t. d. Nato je predložil vzorce in knjige za poslovanje zavoda in navodilo za delovanje zaupnikov. Nadalje je naznanil, da je zavod za vnovčenje živine na prvem tržnem dnevu 21. oktobra t. l. postavil na prodaj 47 glav goveda v skupni vrednosti 19.000 K. Nato se je govorilo o nastavljanju in plačevanju zaupnikov, o zavarovanju razstavljenih živine, o času za sklicanje kuratorija in in drugih tozadevnih vprašanjih. O posameznih točkah se je razvila posebno živahna debata, katere so se udeleževali vsi navzoči. Nato so se vzeli na znanje sklepi glede korakov, ki se še morajo

storiti. Seja kuratorija se bo vršila 28. novembra t. l.

Glede vpošiljanja živine za prodajo naj se interese obrnejo v vsakem slučaju na zavod za vnovčenje živine na Dunaju III, osrednji živinski sejm v St. Marxu.

V.

Iz zadrúžnega doma.

A. Društvo za zavarovanje konj v političnem okraju Ljubno (Gor. Štaj.)

1. Odborova sejt dne 28. junija 1907 za mesec junij.

Potem ko se overi zapisnik odborove seje z dne 31. maja 1907 in se naznanijo dopisi, se preide na dnevni red, ki obsega sledeče točke, oziroma sklepe:

a) Za jednega poginjenega konja v vrednosti 700 K se plača v pravilih določena 80% odškodnina v znesku 560 K.

b) Namestnijo se povpraša, ali se sme meso živalij, ki so boleale na krču, prodajati in uživati, če se je žival zaklala v začetku bolezni.

VI.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca oktobra 1907. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanjedne 31. septembra 1907	—	—	6,540.424	89	1,853.825	81	—	—
Promet oktobra 1907 . . .	268.990	40	421.668	24	134.312	32	93.499	81
Skupaj	268.990	40	6,692.093	13	1,988.138	13	93.499	81
Proč vračila	—	—	268.990	40	93.499	81	—	—
Stanje dne 30. oktobra 1907	—	—	6,693.102	73	1,894.638	32	—	—

B. Druge kmetijske zadruge in društva.

	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanjedne 31. septembra 1907	—	—	1.224	64	507.618	88	—	—
Promet oktobra 1907 . . .	—	—	—	—	43.054	32	16.366	32
Skupaj	—	—	1.224	64	550.673	20	16.366	32
Proč vračila	—	—	—	—	16.366	32	—	—
Stanje dne 30. oktobra 1907	—	—	1.224	64	534.306	88	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca oktobra 1907. K 918.470-77

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca

oktobra 1907 " 59.420-64

Stanje vseh vlog koncem oktobra 1907 " 6,694.327-37

Stanje vsega kredita " " 1907 " 2,428.945-23

Uvoz blaga v oktobra 1907. " 62.537-70

Izvoz " " " 1907 " 88.958-12

Skupni promet v oktobra 1907. K 151.495-85

Število pridruženih posojilnih društev koncem oktobra 1907: 258.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem oktobra 1907: 54

VII.

Poročila blagovnega oddelka zveze.

1.

Nakup semena rdeče detelje.

Ker pri nas že meseca decembra povprašujejo zunanje zveze, podružnice in društva, kakor tudi trgovci s semenjem, glede oddaje semena štajerske rdeče

c) Prošnji gospoda tajnika Antona Kendzerskega se ugodi na ta način, da ima od 15. junija do 15. septembra t. l. vse nedelje proste.

Za to mora vsako leto posebej prositi.

Za informačno potovanje se mu dovoli podpora 20 K.

d) Police za zavarovanje konj zoper poškodbe po ognju ali blisku so se vzele na znanje in se je dotično doplačilo že vplačalo.

e) Odborove seje se vršijo odslej vedno prvo sredo v vsakem mesecu ob ¼11 uri predpoldne.

f) Zavarovanje je znašalo 31. maja 1907:

1. 122 posestnikov iz 19 občin s 356 konji v zavarovalni vrednosti 219.110 K.

2. Prirastek v mesecu juniju znaša 1 posestnika z 8 konji v zavarovalni vrednosti 5900 K.

3. Prodala sta se dva konja v zavarovalni vrednosti 1200 K.

(Dalje sledi.)

Naši udje grešijo vsako leto v tem, da nam naznanijo zmiraj prepozno, koliko imajo takega semena na prodaj; to nam naznanijo navadno še le meseca februarja ali marca, tako, da zvezi ni mogoče, pogajati se z zunajnimi kupci, ter tako razširiti prodaje semena rdeče detelje.

Pozivljamo toraj posebno posojilnice, da ustanovijo posebne nakupovalnice za semenje rdeče detelje in da se nam v tem oziru pridružijo.

Zvezino vodstvo bo se trudilo, da plača boljše kakor navadni kupci ter upa, da se bodo pečala načelstva naših zadrug s tem vprašanjem.

2.

Tomaževa moka.

Dasi pošlje zveza vsakemu, ki naroči Tomažovo žlindro v celih vagonih, obvestilo, da se je blago odposlalo in istočasno potrebne tiskovine za jemanje poskušnje, vendar moramo konstatirati, da mnogi naročevalci ne vzamejo preskušnje.

To dejstvo je gotovo obžalovanja vredno, če pomislimo, da pokaže poznejša analiza vedno (ali vsaj večkrat) manjšo vsebino, kakor jo je naznačila tvornica in po kateri si je blago zaračunila.

Ker plača ali vrne tvornica naročevalcu ta razložek, če se je poskušnja izvršila tako, kakor določajo predpisi, je pač v interesu vsakega naročevalca, da vzame iz vsakega vagona preskušnjo in da se ne boji tega malega truda.

Če se pri tem pokaže, da je vsebina večja, kakor jo je nakazala tvornica, je ni treba doplačati.

Tukaj hočemo razložiti našim članom, kako se mora preskušnja jemati in jim zajedno nujno svetujemo, naj tega nikdar ne opustijo.

Predpisi za preskušnjo.

Ogled za preskušnjo blaga mora, kakor hitro je prišla pošiljatev na prejemno postajo, izvršiti prejemnik ali njegov pooblaščenec v navzočnosti nepristranske priče, kateri so znani vsi pogoji. Blago za preskušnjo se mora vzeti iz sredine vsake pete vreče cele pošiljatve, najmanj pa iz desetih odstotkov vposlanega števila vreč s primerno lopatico. Izvzete so pri tem vreče, ki so se med potom poškodovale ali namočile. Izvzeto blago se mora na snažni, suhi podlagi dobro premešati in potem se napravijo kupčki z najmanj 250 g. Vsak kupček za poskusni ogled se potem vsiplje v snažno suho steklenico, ki jo moramo tako dobro zamašiti, da ne pride prav nobeden v njo. Vsaka steklenica se nato zapečati s pečatom prejemnika ali njegovega pooblaščenca in priče, ter dobi nadpis, na katerem je zapisana številka železniškega voza, oddajna postaja, dan odpošiljatve, ime tovarnarja, oziroma zalagatelja in število vreče, teža, znamka in zajamčena vsebina. Pravilno izvršeni ogled za preskušnjo blaga mora potrditi prejemnik, oziroma njegov pooblaščenec, kakor tudi priča z obojestranskim lastnoročnim podpisom v treh jednako se glasečih listinah.

Zavitki (škrniceljni) za vzorce, mošnjice, zabožki iz lesa, škatljice iz lepenke ali papirja i. dr. se ne smejo rabiti za pošiljanje.

detelje, opozarjamo naše korporacije, da naznanijo svojim udom, da pričnemo z nakupom semena rdeče detelje že sedaj.

Da dobimo nekak pregled, koliko dado lahko naši udje semena, prosimo vse pridelovavce, da takoj seme za poskušnjo omlatijo, da se tako lahko določi prilična množina, ki bi jo mogli oddati.

Koliko se lahko proda, se nam potem naj kmalu naznani in vpošlje vzorec.

Blago za preskušnjo se mora vzeti ločeno iz vsakega železniškega voza, če se niso za to sklenili posebni dogovori.

Le taki ogledi za preskušnjo se priznajo kot merodajni, ki so narejeni po zgorajšnjih določbah. Dokaz, da se je vse po teh določbah izvršilo, so pravilno izpolnjena spričevala o ogledovanju blaga.

Tržna poročila.

(Nadaljevanje.)

Graško tržno poročilo.

Sejm s krmo in slamo od 11. do 17. novembra 1907. Pripeljalo se je 82 vozov z 729 meterskimi stoti sena in 34 vozov z 272 meterskimi stoti slame; sejm je bil slabše obiskan kakor pretečni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kisle od K 6.40 do K 7.80, sladko od K 6.60 do K 8.—; ržena slama od K 7.20 do K 8.—; pšenična slama od K 7.— do K 7.80, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K 6.40 do K 7.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 21. novembra 1907. Prignalo se je 321 volov, 126 bikov, 440 krav, 95 živih telet, pripeljalo se je 130 mrtvih telet, — svinj, — drobnice in 187 konjev.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 21 volov, 10 bikov, 4 krav, — telet; na Gornje Štajersko, 90 volov, 16 bikov, 34 krav, — telet; Vorarlberško: 30 volov, 10 bikov, 20 krav, — telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: 7 volov, 2 bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: 1 vol, — bikov, 83 krav, — telet; na Češko: 2 volov, 4 biki, 26 krav, 10 telet; v Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 76.— do K 84.— (izjemoma K 92.—), poltolsti od K 66.— do K 74.—, suhi od K 60.— do K 64.—; voli za pitanje od K 60.— do K 66.—; klavne krave, tolste od K 54.— do K 66.—, poltolste od K 46.— do K 52.—, suhe od K 34.— do

Jedna izmed zgore navedenih steklenic, v katerih se nahaja poslano blago, se mora takoj poslati poštine prosto z zgore navedenimi podatki in jednim, pravilno izpolnjenim spričevalom o ogledovanju blaga na jedno izmed naših preizkuševališč.

Drugi in tretji vzorec ostane začasno v rokah prejemnika. Če pa zahteva zveza,

razsodno analizo, mora takoj poslati obe na naslov, ki mu ga določi zveza.

Prejemnik mora rezervne poskušnje na vsak način tako dolgo hraniti, dokler ni odračnjena manjša vsebina ali dokler se ne stavi predlog za razsodno analizo.

Primanjkljaj reklamira zveza pri tovarni, ki plača razliko prejemu, ne da bi kaj od nje odtegnila.

K 46.—; biki od K 50.— do K 70.—; dojne krave do 4. teleta od K 56.— do K 66.—, čez 4. tele od K 48.— do K 54.—, breje od K 46.— do K 52.—; mlada živina od K 56.— do K 70.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet od K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejm klavne živine dne 22. novembra 1907. Zaklane živine: 561 telet, 1983 svinj, 31 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.— do K 1.08; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.10 do K 1.16; nemške mesne svinje od K 1.18 do K 1.24; nemške pitanske svinje od K 1.10 do K 1.14; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.30 do K 1.34; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.08 do K 1.14; mesne svinje od K 1.04 do K 1.16; bosnjaške pitanske svinje debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.70 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K 6.— do K 9.—.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letni in živinski sejmi.

Dne 6. decembra pri Sv. Nikolaju v Sansalu**, okr. Lipnica; na Dobrni**, okr. Celje; v Frohnleitu**, v Wundschuhu**, okr. Graška okolica; v Stallhofnu, okr. Voitsberg; v Oberzeiringu**, v Trabochu, okr. Ljubno; na Zgornji Poljskavi (svinjski sejem), okr. Slov. Bistrica; v Krakauhintermühlnu**, okr. Murau; v Cmureku**, v Polju**, okr. Kozje; v Sevnici**, v Vuzenici**, okr. Marnberg.

Dne 7. decembra v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 9. decembra v Edelschrottu**, okr. Voitsberg; pri Št. Ilju**, okr. Maribor; v Dobovi**, okr. Brežice.

Dne 10. decembra v Feldbachu*; v Voitsbergu*; v Ormožu (svinjski sejem); v Großkleinu (sejem s klavno živino), okr. Lipnica.

Dne 11. decembra na Ptuju (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Brežicah (sejem s svinjami); v Mariboru*.

Dne 12. decembra na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Gradcu*.

Dne 13. decembra v Zalcu**, okr. Celje; pri Sv. Križu**, okr. Gornja Radgona; v Jurkloštru**, okr. Laško; v Studenicah** okr. Slov. Bistrica; pri Sv. Petru pod Sv. zorami**, okr. Kozje.

Dne 15. decembra pri Sv. Lovrencu, okr. Celje.

Dne 16. decembra v Stainzu (sejem s ščetinarji); v Arvežu (sejem z drobnico).

Dne 17. decembra v Ormožu (svinjski sejem); v Ljutomeru**;

Dne 18. decembra v Brucku*; na Ptuju (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 19. decembra na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Teharjih**, okr. Celje; v Gradcu*.

Dne 21. decembra v Groß-St. Florjanu**, okr. Lonč; v Köflachu*, okr. Voitsberg; v Irdningu; v Brežicah**; na Laškem**; v Fehringu**; v Ilzu**, okr. Fürstenfeld; v Pöllavu**, v Passailu, okr. Weiz.

Dne 23. decembra v Neumarktu*.

Dne 24. decembra v Feldbachu*; v Ormožu*, (svinjski sejem).

Vabimo p. n. okrajne zastope in občine, kakor tudi cenjene družbine ude, da inserirajo v „Gospodarskem Glasniku“. Cena je nizka. Ako se večkrat inserira in večji inserati, damo primeren popust. Naročila se naj blagovolijo vposlati naravnost družbini pisarni.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Nameščenje

kletarskih nadzornikov.

C. kr. štajersko namestništvo v Gradcu razpisuje na podlagi vinskega zakona z dne 12. aprila 1907, drž. zak. št. 210, za Štajersko, Koroško in Kranjsko dve mesti kletarskih nadzornikov.

Nameščenje bo za sedaj provizorično za eno leto in sicer z dohodki X. plačilnega razreda državnih uradnikov, ter s potnim pavšalom po 2500 K.

Kletarski nadzornik mora dobro poznati gore imenovan okoliš in mora biti več nemškega in slovenskega jezika.

Pravilno kolekovane prošnje morajo biti opremljene s krstnim in z domovinskim listom, s šol-kimi spričevali ter z izkazi praktičnega delovanja; prošnje so nasloviti na visoko c. kr. poljedelsko ministrstvo, ter so vložiti do najkasneje 15. decembra 1907 pri c. kr. namestništvu v Gradcu.

Natančneje določbe razglašene so v uradnem listu „Grazer Zeitung“

Mariborska mlekarja, družba z o. z. v Mariboru kupuje vsak čas

= neposneto mleko, = smetano, surovo maslo

za najboljše dnevne cene ali tudi na letni račun. 121 18

4 lepe plemenske bike muredolske pasme

v starosti od 1 1/4 leta naprej, ima naprodaj 355 2

Alojzij Šmid, velepos. Gairach, pošta Laški trg.

Schichtovo
milo
je najboljšje!

Natančni poskusi

so pokazali, da se Schichtovo milo v vsaki vodi — trdi ali mehki, vroči ali mrzli — hitro in zelo peni; lahko in močno prehaja v vlakna, nepričakovano hitro razkroji nesnago, ne da bi poškodovalo niti. Schichtovo milo je popolnoma čisto in nima nikakih jedkih snovi; izdeluje se že desetletja v isti kakovosti iz najboljših snovij. Če je rabimo za vsako snaženje in vsako pranje, ravnamo pametno in si prihranimo v gospodarstvu mnogo dela, časa in denarja. 184—10

Od zdravnikov priporočena

Frankova 348a—5
žitna kava

garantirano prosta strupa kofeina
se dobi povsod!

Umetna gnojila

vsake vrste pošilja za najcenejše tvorniške cene

akcijska družba za kemično industrijo
Dunaj, VI. Köstlergasse 7.

Tvornice za umetna gnojila v Rannersdorfu, Sierndorfu, Holešovem, Krakovu, Gradcu i. t. d. 317—5

Dopisi se naj pošiljajo samo na Dunaj.